

pez: viduar: clericoz: orphanoz. religi
osoz: hmoi iudicia. cuz tñ nulla alia de
causayt pmissu e: ds eis ptate tulerit:
nisi p tuitoe ecclez paupm **Uñ** dñz Au/
meri. 25. q pncipes ex iussu dei stz suspē
si p pccō ppli. **Uñ** dixit dñs ad moysē
Tolle cūctos ppli pncipes: z suspende
eos s̄ solē i patibulo Et h̄ iō fm glo. qz
fuerūt auctores pccī illi? ppli. vl qz n̄ p/
hibuef̄t **Nonū** pccm alienū ē n̄
manifestae pccā hoiz ad corrigēdū z ad
emēdā dū vt q̄cūqz scit piclm alteri? z en̄
nō auisat z pmunit siue i corpe siue i aīa
aut in rebz: cū tñ bene possēt illuz pmu/
nīre: reus erit si h̄ non fecerit. Sic si sci/
res aliquē peccare z posses h̄ māifestare
q̄ impediref̄ z emēdaref̄: si non faceres
reus esses. Itē si scis rē furatā circa ali/
quē iniuste detētā: z non vis dño rei pu/
blicaē: vt sic suam rē rebabere possit. cū
tñ h̄ cōmodēz licite posses. re? erz coraz
deo in illo pccō. Et si vn? inferret dam/
nū pxio i pto siue i agro: siue i horreo: et
si pclamaēs eundē: tūc tal sic pclamat?
cessaret a dāno iferēdo. z nolles h̄ face
ppter charitatē pximi i subsidū dño rei
tūc re? eēs corā dō Itē si q̄s vellz aliqū
iniuste capē: z tu bono mō posses illum
pmunire: z nō faceres: re? eēs. Itē cū vi/
deres aliquē occulte peccare z posses hoc
māifestare illi q̄ possēt pdesse emēdā
ne iste itez peccaret: z nolles ea facere. z
sic dissimulares: tūc eēs pnceps illi? cri/
mīs. Sz aliq̄ dicūt cū aliq̄ iniusta fieri
vidēt qd hoc p̄tinet ad me? Rñ deo ill?
Ex pcepto fraterne charitatis qlibet te
nef̄ pueniē piclz sui pximi z corpis z aīe
cū h̄ cōmode p̄t. **Exēplū:** si videres cecū
trāsire erga foueā: z n̄ pmunires eū: ho/
micida illi? esses corā dō: si i foueā cade
ret. z si sic moreret Itē cū i synodo p̄cipi
tur oibz i eadē prochia existētibz vt māi
festaret crimia publica ad corrigēdū ea
Qd qdā n̄ curāt. z iō sc̄ipos miserabilē
dānāt. q̄ q̄cūqz causa. p̄sāguinitatē vl fa
miliaritatis. vel cā lucrū n̄ pderet pccm

quod pdendū eēt: fm iura symoniā cō
mitteret z gūiter peccarē. Et q̄cūqz sci
ret hereticū vel phitonissam z nō pderz
mortaliter peccaret. qz meli? esset tales
corruptores fidei p̄dere platis eccie: q̄
valde diu in pane z aq̄ ieiunare.

Explicit tractatus de nouem peccatis
aliens.

Incipit tractat? de vij. pccis mortal
libz. Et p̄mo de pccō mortali in cōi.

De creatū cum
summatū fuēt gn̄at mor
tē. **Iaco. i.** Hoc intelligit
de qlibet pccō mortali

Pro q̄ sciendū q̄ pccm mortale zmit
tit̄ q̄tuor mōis. **Primo** qñ nes̄at se face
re ztra pceptū dei. vel z pceptū plati vl
eccie. vel aliq̄d vicū de septē vicijs capē
talibz. Et in hoc ignorātia non excusat
hoiem vsum rōis h̄ntem. vñ **Aug?** de
grā z libero arbi. **Ideo** diuina pcepta
data sunt: vt excusatio de ignorātia nō
haberet. **Silr** de pceptis eccie z plato
rū intelligit. qz pceptū plati dñz pceptuz
dei. **In** signū hui? xps dicit in euāgelio
Qui vos audit me audit zc. **Ergo** pla
tis obediendū est tāq̄ dño iesu xpo: ma
xime in his in qbus tenemur eis obedē
re. sicut qñ sub pcepto p̄cipiūt ieiunare
vel festa scōz celebrare. z sic de alijs **Ergo**
q̄cūqz sine causa z necitate sciēter z
ex pceptu ztra hmoi pceptū plati vel ec
clesie fecerit peccat mortaliter. **Querit**
tur vtrū aliq̄ ignorātia possit hoiem ex
cusare de peccato? **Respondet** q̄ est tri
plex ignorātia. **Prima** inuincibil. z ista
est duplex. s. innata vt in puerz z in amē
tibus adultis: q̄ nūq̄ vsum rōis habue
rūt. **Alia** ex casu. vt in adultis q̄ h̄nt rō
nem. z postmodū qñqz incidūt in amen
tiam ppter debilitatē capitis vel ppter ni
miam abstinentiā vel de alijs causis. et
talis ignorātia inuincibil̄ excusat a pec
cato mortali. **Uñ** **Aresto. iij. Eth. 3g**

De peccatis mortalibus

ignorantia excusat peccatum. **Q**uod quicquid faciunt tales excusant. **Q**uod nullus potest facere peccatum mortale quod non habet voluntatis rationem. **S**ed sciendum est quod propter aliquod illicitum quod per se est peccatum mortale iudicabitur in amentiam. puta propter amorem inordinatum: vel propter nimiam inordinatam tristitiam de re publicis vel hominibus. **V**el etiam alias ex his in quibus quicquid peccatum mortali ex premissis est diuina iudicabitur in amentiam meritis. et sic moritur in tali statu damnabitur. quia nullum peccatum mortale dimittit sine contritione. quam ille carere voluntatis non habet. nec habere potest. **Q**ueritur de illis qui in extrema necessitate perdunt rationem. **R**espondetur quod si talis est in gratia constituitur: et sic perdit rationem. et si sic moritur: saluatur. **E**rgo quicquid permittit hoc de euenire illis bonis hominibus qui sunt pusillanimes ne in extremis a demonibus decipiantur: quia tunc maxime temptationes occurrunt hominibus. **S**i autem est in peccato mortali constituitur: et sic perdit rationem et si sic moritur damnatur. **E**rgo etiam quicquid permittit hoc de euenire malis hominibus. qui deum in vita sua non considerant: sed eum peccando sepius contempserunt. **Q**ui etiam in morte non potest eum querere inuenire. **A**ugustinus. in quodam sermone. **P**ercutit hac animaduersione peccatores ut mores obliuiscantur sui: qui dum vivunt: oblitus est dei. **C**eterum scilicet ignorantia cum quod damnatur quod dicitur ignorantia neglecta. et est cum scire potest quod preceptum vel prohibuit deus: et quod ad salutem pertinet. sed occupationibus exterioribus se intantum implicat. quod illi non curant. dicunt enim quod sufficit eis quod sciunt se bonum debere facere: et malum dimittere. **E**t intantum est dictum ac si quis quereret quomodo dicitur. **E**t aliter respondetur ei: **E**me continue in quod lucrari possis. et non quod perdere. **N**on sufficit: sed oportet scire quod sunt precepta vel prohibita a deo. **E**t quod sunt de necessitate salutis. ergo talis ignorantia non excusat. **Q**ueritur quomodo quilibet adultus habens usum rationis tenetur scire decem precepta. **R**espondeo quod scire precepta dei potest capi dupliciter. **P**rimo scire explicitate: hoc est scire precepta dei secundum ordinem enumerare quod eorum sit primum et quod sit secundum et quod tertium. et

sic de alijs. **S**ecundo modo scire implicitate hoc est scire quod est prohibitum in preceptis dei non concupiscere rem proximi. **N**on falsum testimonium proferre. non assumere nomen dei inuani. et sic de alijs. **H**oc quod sit preceptum octauum vel quod sit sextum etc. hoc non scit nec tenet ex necessitate scire. **H**oc tenet scire implicitate: quod hoc est vnum de preceptis decalogi. **N**on falsum testimonium dices. **H**oc vtrum sit quartum vel octauum: hoc laicus de necessitate non tenet scire. et sic de alijs. **S**ciendum est precepta dei ad minus implicitate est scire dei: quam quilibet christianus habere debet. **U**nus Ambrosius. super epistolam ad Corinthios. **Q**ui sciam dei non habet: reuerentia ignorantie maxime eorum qui pertinent ad salutem. **I**tem sunt alij: qui licet non sint negligentes ad discendum: tamen studet audire et non discere curiosa: qui non sunt multum necessaria. et hoc magna deceptio diaboli est. **U**nus Bernardus. de duodecim gradibus humilitatis. **C**uriositas est studium perscrutandi ea que scire est nulla utilitas vni Salomon. **A**ltiora tene quesieris. **H**oc que precipit deus: illa cogita semper. **U**nus apostolus ad Romanos. xij. **N**on plus sapere quam oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem. **U**nus studium nostrum ad discendum debet versari circa nos ipsos. et circa nostram salutem. **A**mbrosius. **M**ulto melior et laudabilior es si te cognoscis: quam si te neglecto cursum siderum: vires herbarum. complexiones hominum: naturas animalium cognosceres. et sciam omnium celestium et terrestrium haberes. **Q**ualiter autem debeamus nosmet ipsos et vitam nostram cognoscere ostendit idem ambrosius dicens. **V**itam tuam quotidiana discussione examina. **A**ttende diligenter quantum proficias: quantum deficias. qualis sis in moribus: qualis in affectibus. **Q**ui similis deo quam dissimilis. **Q**ui prope. **Q**ui longe. **U**nus Chrysostomus super Mattheum. **N**on minima pars philosophie est cognitio sui. **T**ertia ignorantia dicitur ignorantia affectata cum qui non solum damnatur homo. sed etiam iustus.

me pro ea puniunt. Est autem quando quis contemnit sciē: ut eo liberi⁹ possit peccare. hanc habuerunt pharisei de christo. et ad huc multi christiani habent qui fugiunt predicaciones. Et est malū signū quod homo non potest nec vult audire veritatem. et hoc ideo contingit. quia excecavit eos diabolus et etiam propria malicia eorum. Unde ipsi non sicut intelligere ut bene ageret. Et tales decipiunt se ipsos. unde Iulius de summo homo. Sicut qui propter ignorantiam excusaciones scire nolunt: ut minus culpabiles videantur. qui tamen se ipsos non muniunt sed decipiunt. Insuper et in talibus est magna pertinacia. Unde Iulius ibidem. Ne scire simpliciter ad ignorantiam pertinet. noluisse vero scire ad contumacem superbiam. **DE** cōdo modo committitur peccatum mortale propter conscientiam erroneam. ut cum quis facit aliquid quod in se non est contra preceptum dei nec unum de septem peccatis capitalibus sed conscientia diffinitive hoc iudicat esse peccatum mortale. et sic super hoc facit. et talis conscientia est multum periculosa. quia tales faciunt sibi peccata et illaqueant se periculose et hoc fit instigante diabolo. qui cum non potest eos in manifesta peccata inducere sicut in luxuriam. in gulam. et sic de alijs. tunc inducit eos in perplexitatem peccandi. quia quicquid fit contra conscientiam: edificat ad gehennam. Et hoc sic patet. quia Augustinus dicit quod omne peccatum est contra legem dei. Non licet aliqua in se non sint contra legem dei. ut levare festucam de terra. vel calcare super calicem. et sic de alijs. Si tale quod comprehenditur a conscientia ut contra legem dei existens. et sic voluntas in ipsum fertur: manifestum est quod voluntas ferret per se loquendo et formaliter in id quod est contra legem dei et hoc facit quod putat esse contra legem dei. Et sicut periculosum est habere nimis amplam conscientiam. sic inquietum est habere nimis strictam: medium optimum erit et salubrius. Unde Esa. Ponit deus in medio spiritum suum. Unde Aristoteles. **DE** medium in omnibus est laudabile.

le. Ergo si vis quieto corde deo servare tunc debes tibi eligere discretum confessorem et probatum in vita et scientia. et ei te ex toto committere. et tibi nunquam diffinitive ut debes aliquod peccatum mortale formare ubi non es certus. sed simpliciter confiteri debes factum in se iudicio confessoris relinquendo. Sciendum tamen quod aliud est timere. et aliud est conscientiam diffinitivam habere. quia timor conscientie non semper est peccatum: nec vituperandum nisi sit nimis excessivus. Unde Gregorius Bonaz mentum est tibi culpam agnosce reverbi culpa non est. Idem in moralibus Iusti omne quod agunt metuunt: dum cavete considerent ante quem iudicem stabunt. Sciendum quod licet timere debeamus divinam iusticiam: tamen etiam sperare debemus in suam misericordiam et bonitatem. Unde beatus Augustinus. Simus diligentes dei misericordiam: metuētes eius iusticiam: nec de remissione peccatorum desperemus. **DE** Tertio peccatum mortale committitur: quoniam unus plus diligit vel timet creaturam quam creatorē. sicut si plus vel equum diligis uxorem propriam vel filios vel honorem tuum vel alia temporalia sicut deum vel ultra deum. et sic facis creaturam deum tuum. quia quicquid diligis ultra deum: hoc est deus tuus. Unde Augustinus. Hoc ab homine colitur quod preteris diligitur. Et talis qui sic proponit creaturam creatori: peccat mortaliter. Et ratio est. quia tunc facit contra preceptum charitatis: in quo precipitur deum diligere super omnia. **DE** Et notandum quod quilibet de numero salvandorum sic debet diligere deum super omnia. quod potest deberet omnia temporalia et temporalia perdere. in super et omnia mala huius mundi tolerare: quia deum cum uno solo peccato mortali offendit. Unde apostolus. Quis nos separabit a charitate dei: an tribulatio. an angustia. an fames. an nuditas. an gladius. an mors. an vita. Quia miseri homines sunt isti: qui propter modicam substantiam temporalē (quam iniuste lucrantur) separant se a deo.

De peccatis

Vel etiā ppter modicam delectatōem
carnis quā pnt habere in vno actu luxu-
rie deū deserūt. Vel etiā q̄ ppter modicā
gloriā trāsitorīā z supbiā quā hīc q̄
runt in supbia z ornatu vestiū deū z so-
cietatē scōz z angeloz p̄dunt. z psequē-
ter stola glorie z aīe se p̄uāt. vñ **Chri-**
stosto. in sermone q̄dā. **Excludi** a bonis
eternis z alienū effici ab his q̄ p̄parata
sunt scīs: tantū cruciatū z tātū dolorē in-
fert: vt si nulla extrinseca pena torqueret
hec sola sufficeret. **Quarto** mō p̄mittit
peccatū mortale q̄n actus peccati venia-
lis ordinat in finē peccati mortal. **Ver-**
bi gratia. vnū verbū iocosuz in se est pec-
catū veniale. **Sed** si loqr verbū iocosuz
cū muliere vel virgine ea intētiōe vt pos-
sem eā allicere ad peccandū mecum tūc
illud verbum erit mibi peccatū mortā-
le: nō q̄ verbū iocosum in se sit peccatū
mortale. s̄ quia refero in hūc finem q̄ si-
nis in se est peccatū mortale. **Et** sic ppter
talem intētiōem erit peccatū mortale qd̄
vni qui simile verbū in ioco esset locut⁹
esset veniale. **Item** aliud exemplū. **Duo**
tangāt vnam mulierē vel virgine. vnus
ex ioco z leuitate tūc vix peccat venialit̄
alius cū intētiōe alliciendi eā. **Et** sic il-
le ppter intētiōem talem tāgens sic mu-
liere vel virgine peccat mortaliter. z sic
de alijs. **Sicut** de visu. duo vidēt mulie-
rem pulchrā. vnus videt eā tanq̄ rem
pulchrā vel hūmaginē pulchrā. **Et** hoc
nō est peccatū vel forte vix veniale. **Ali-**
us videt eā cōcupiscendo eam. z sic ille
peccat mortaliter. **Un** x̄ps in euāgelio
Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū eā
z̄c. **O** deus quot p̄tingunt talia pecca-
ta in mūdo isto: etiā sine actu luxurie.
s̄ solummō tāgendo. āplexando. loquē-
do. videndo. cōcupiscendo. z sic de alijs
modis de q̄bus plures modicā vel nul-
lam p̄scientiā h̄nt. **O** immūde munde
quot damnātur a te. q̄ nescienter cadūt
in infernū. **Chriſt.** sup **Bartheū.** **O** q̄
miserrim⁹ est mūdos. z miseri q̄ eum se-

quiritur. sp̄ em̄ hoīes mundi opa excludē
runt a vita. **Et** sic habemus illas q̄ntu-
or regulas de peccō mortali z̄c.

Damna peccati mortalis. **Primo**
peccatū mortale p̄fert plura dā-
na. **Primo** nocet ip̄i faciēti. **Se-**
cūdo illis q̄ sunt in purgatorio.
Tercio dānat̄ in inferno. **Quarto** sal-
uatis in celo. **Quinto** viatorū in hoc
mūdo. **Postremo** ip̄i x̄po. **Primo** nocet
ip̄i faciēti. z hoc in vita z in morte. z eti-
am post mortē. **Un** ps. **Delictū** meum
p̄tra me est semp̄ z̄c. **Primo** facit ho-
minē miserum in p̄nti vita. quia spoliat
eum om̄ibus bonis suis z meritis que
quis fecit: z oibus virtutibus z gratijs
Si tot bona opa q̄s haberet z etiā vir-
tutes quot paradysus h̄z nobiles arbo-
res. flores. herbas. z radices. **Itē** quot
celū stellas. q̄t guttas mare. hec oīa per
vnū mortale peccatū pereūt. quia nūq̄
habebit aliquod bonū in celo p̄ his oī-
bus. nisi p̄ p̄mā recuperabit. **Ezech.**
xyij. **Si** auertit se iustus a iusticia sua.
et fecerit iniq̄tatem: nūquid viuet? om-
nes iusticie quas fecit nō erūt in memo-
ria. **In** sup nihil boni p̄t opari qd̄ sit si-
bi meritorū vite eterne q̄ diu sc̄ct̄er stat
in vno peccato mortali. **Un** **Leuit.** **xxij.**
Si maculā habuerit nō erit acceptum
a dño. **Esa. i.** **Non** accipiā de vobis sa-
crificiū. q̄ manus vestre sanguine plene
sunt. **Ergo** dicat mortale. q̄ sicut mors
corp̄is puat hoīem vsu oīm membrorū
Sic quodāmodo peccatū mortale fa-
cit sp̄nāliter. q̄ peccator nihil p̄t mere-
ri nec loquēdo nec orādo nec ieiunādo.
et sic de alijs. **Et** si tot bona opa face-
ret sicut om̄es hoīes faciūt: nihil mere-
ret in celo. **Ergo** peccōz p̄paratur bestijs ter-
re: que p̄ laborib⁹ suis nihil recipiūt d̄
gaudijs celi. cū tamē laborēt fame. siti.
et graui onere. ps. **Nō** cum in honore
eēt nō intellexit: cōparatus est iumentis.
Sed talia bona q̄ fiunt in mortali pec-
cato remunerātur hīc p̄aliter. q̄ nullū

bonū remuneratū. **E**t hec estyna causa quare peccatores prosperant in hac vita. qz hic remunerantur p suis opibz: z idō carebūt futura remuneratōe. **U**n̄ Greg. Magn^o afflux^o t^opalū: est et ne dānatiōnis inditiū. **E**rgo multū timendū est cuilibet: q̄ scient̄ stat in pccō mortali cū prosperat in hac vita: sic qz p̄tinue ē san^o letus diues. z oīa q̄ desiderat ei prosperare adueniūt. qz fm̄ Greg^o **H**ali florētes ī p̄nti bonis t^opalibz tanqz p̄ amena p̄ta ducunt ad interitiū. **I**te p̄uat pccōz p̄ticipatōe oīm bonozū que sūt in ecclia ab oībus fidelibz. **D**e qua p̄ticipatōe dicit. ps̄. Particeps ego sūz oīm timentū te. z custodientū mādata tua. **B**on^o exis in grā hz p̄ticipatōez omnū bonozū scz missarū. orōnū. ieiunioz: z sic de alijs que fiunt in ecclia. **E**t h̄ ex charitate euenit. qz sum^o inuicē mēbra vnius corpis. z oīa bona fluunt de vno in aliū. sicut p̄z in stomacho hoīs. q̄ im̄p̄tū alijs mēbris que hz. **S**ed pccōz est membrū abscisum. q̄ non viuificat. nec p̄ticipatōem recipit de alijs mēbris **I**te p̄uatur bonis t^opalibz: qz indignus erit vti bonis t^opalibz qui ante pccm̄ dignus erat celo z celestibz bonis. post peccatū non est dignus pane quo vescitur. **E**rgo moderatū vti eo deberet q̄ntum cunqz posset. **U**nde **E**zech. 4: Panē tuū in pondere comedes: z aquam tuam in mensura bibas: imo indignior est oībus creatur^{is} irrationabilibz. qz tales nūquā deū suū offenderunt: s̄ tu multo t̄iens deū offenderisti z ad iracundiā cum contra te concitasti. **U**n̄ aristo. 7. ethi. **P**rauis hō deterior est bestia. **I**dē p̄mo politī. **S**icut optimuz aīalū est hō fruens legez iusticia. sic pessimū est hō a legez iusticia separatus. **S**i indignior est oībus creaturis irrationabilibz: tūc consequent̄ sequit̄: qz non est dign^o vti creaturis. **E**rgo pccm̄ fecit hoīem tā miser^o qz null^o boni nec spūalis nec t^opalis ē dignus. nec est dign^o terrā calcare. nec lu-

men celi videre. z sic de alijs. qz indignior est oībz creaturis corp'alibz. igit̄ seq̄. non est dignus vsu creaturarū dei. **E**rgo miseria pccōz tam magna est z periculosa: qz si oēs creature deslerēt miseriam peccatozū. scz oīa ligna. oīs lapides: z oīa aīalia terre. z oēs aues celi. z oēs hoīes viuentes: non tamē cōdigne damnū peccatozū in qd̄ p̄vniū peccatū mortale incidit deslerent. **S**ed heu quēdam pccōzes centū mortalia pccā vlt̄ et plura cōmiserunt: nec vnam guttū stent. **R**ō huius est. qz non cognoscunt q̄nta bona pdiderunt: z in quot mala incidērunt. **S**i hec veracit̄ cognoscerēt z p̄cederent. non solum plorandū esset eis: s̄ etiam ylulandū. **Q**uia nihil tam maluz hominī qz pccm̄ mortale. meli^o esset hominī: qz decem milia demonia in se h̄ret vel cum gladijs oībus qui fabricati sūt transfigeretur. vlt̄ in oīm igne cōbureret qz qz cum vno pccō mortali deū scienter vel voluntarie offenderet. **Q**uia pccm̄ cū p̄summatū fuerit: gnat mortē scz ipsi^o us anime. que mors magis timenda est qz mors corporis. **U**n̄ gregori^o in moralibz. **D**orte corporis oīs hō pot^o debet mori qz cū vno pccō mortali deus offenderet **U**nde aristo. 4. eth. **D**elūus est mori qz facere q̄ virtutē scz bonuz virtutis. **S** **E** Sequit̄ videre: qūo pccm̄ nocet hominī in morte. z hoc ē nōcumentū qz aīa videt tunc oīa pccā sua qū em̄ ip̄a egredi debet d̄ corpe. tūc augmentat̄ dolor. qz an̄ in cor hoīs illi^o nō ascendit. vñ tūc pdit̄ sensus suos. nō cogitat aīa ammō de corpe nutriēdo: s̄ virtutes suas naturales p̄ mēbra diffusas ad se trahet. z tūc videt oīa pccā sua sup̄ caput suū. **U**n̄ ps̄. **T**orētes iniquitatis p̄turbauerūt me: z tūc cū videt se separari a dō p̄t̄ pccā sua p̄t̄ dicere illō ps̄. **C**ircūdederūt me laquei mortis. i. pccā. **T**ūc aīa miseri pccōz vidit demones circūstātes. z eā p̄occupātes. z eā ad infernū trahētes. **U**n̄ Job. xx **V**adent

De peccatis mortalibus

z veniet sup eū horribiles. glo. i. demo / nes. **Q**uō tūc turbabit pccor: cū vi / derit pccatū demonū ad aīaz **T**hieno. **P**: **O**ēs inimici ei⁹ ap̄ph̄ edert eā iter an / gustias. **I**tem in morte aīa puaf cor / pore pp̄io. qd̄ nūq̄ in tali forma reassu / mer: imo veller h̄e sic qn̄ p̄ dimidia pte / corrosū ē a p̄mibz. **O**: stupēbit aīa pccō / ris qn̄ corp⁹ trāsumēdū videbit. **I**trē / n̄ solū corpe: h̄ er̄ puaf oī solatio visibili / um q̄ dilexit. scz. cibo. potu. filijs. vxōe / cognat⁹ honoribz z diuitijs **O** q̄ amaz / erit separi ab his q̄ iordiate dilexer̄. et / pp̄t q̄ salutē suā sepi⁹ neglexer̄. ps̄ **H**ō / cū iteriter n̄ sūet oīa. neq̄ descēdet cū eo / glia. **Lu. 22.** **S**tulte hac nocte repetēt / aīam tuā a te. z q̄ pastū cuiuserūt. **S**e / quit vidē quō pccm noceat hoī p⁹ mor / tē. z ē h̄ nocumētū q̄ hō puaf oī spedi / uine miscōie. z suffragijs tot⁹ eccle **U**n̄ / **B**reg⁹. in moral. **N**e q̄q̄ vltra miscōia / parcētis liberat. q̄s sel̄ in locis penalibz / iusticia iudicantis dānat. **E**rgo si oīs / hoies i mūdo. p̄yna aīa dānata interce / derēt: neq̄q̄ eos dñs exaudiret. **R**atio / ē. qz i inferno nlla ē redēptio. **U**n̄ bear⁹ / **A**ug⁹. d̄t. **S**i p̄zem meū scire i inferno. n̄ / pl⁹ orare p̄ eo q̄ p̄ diablo. **O**: nllō mō / orādū ē p̄ dānat⁹: qz sūt p̄iecti in tene / bzis exteriores. i. extra oēs sp̄e diuie mi / scōie. **I**trē p̄ momētanea delectatōe ef / nā penā sustiebūt. z et̄na deivisiōe care / būt z societate oīm electorū. ps̄. **C**ouer / zant pccōres i infernū. **Q**ui iō fact⁹ ē dī / iusticia ordināte: vt q̄ deū noluit seq̄ ad / gliaz: in inferno sustineat et̄nā miseriam. **U**n̄ **A**ug⁹. i h̄ mone qd̄ d̄t q̄re i inferno / mors q̄rit z n̄ iuentē. qm̄ q̄b̄ i h̄ sc̄lovi / ta offer̄. z nolūt accipe: i inferno querent / mortēz n̄ poterūt iuenire. **H** **C**De / ne inferni timēde sūt pp̄t earū et̄nalitatē / **U**n̄ **aug⁹**: d̄t. **I**gnis n̄ ē q̄si depict⁹ ig / nis respectu ignis infernal. **I**gnis n̄ tm̄ / extrinsec⁹ vrēs. ledit p̄usq̄ penetret ner / uos z ossa. hō mortē z n̄ sentit vltra sesio / onē. **S**z ignis inferni sentit i oībz vitibz

ip̄i⁹ aīe. cute carne. neruis z ossibz. z me / dull⁹ pil. q̄ oīa pl⁹ candēt q̄ candēs fer / rū. **E**xēplū d̄ acerbitate ignis inferni **L**e / git i libro petri cluniatē vbi narrat q̄ / fuit qd̄ā sacerdos i pietantia. q̄ subiect⁹ / mltis vitijs i duct⁹ a p̄ore qd̄ā pmisit se / ordinē cisteriē. i traturū. h̄ differebat d̄ / die i die. **L**ū aut̄ subito ifirmaret: z p̄oz / aduocat⁹ essz. iducebat eū ad reddēduz / pmissū h̄ illo adhuc differēte **E**cce sub / to clamauit. p̄z ora p̄ me. ecce dracōes / veniūt ad deuorandū me. **I**llo h̄o cum / alijs astantibz orante liberat⁹. h̄ ne h̄e / i pleuit pmissuz. z ecce itez̄ cepit clama / re petens oīoes dicens. ecce ignis occu / pat me ad deuorandū me. h̄ tūc iterū li / berat⁹ ad oīones nō i plebat pmissum. **E**t ecce subito fact⁹ i extasi. z raptus ad / iuditū audiuit sn̄iaz q̄ se ferū dānatōis / z rediēs ad se ait. **E**cce duo demōes se / rūt sartaginē magnā vt frigar i ea i eter / nū. z tangēs cucullā p̄oris dicebat **N**ō / infanio: h̄ sic verū ē q̄ h̄ ē cuculla: ita verū / ē qd̄ dico. **S**z cū hec diceret: cecidit de / sartaginē vna gurta sup manū eius. q̄ pe / netrauit z deuorauit carnē vsq̄ ad ossa. **E**t ait. **H**ō saltē credite mihi **E**cce nūc / demōes p̄iciūt me i sartaginē. z hec di / cēs expirauit infelicif. **I**nsup et̄na de / vitiōe carebo. z societate oīm electorūz / **U**n̄ **C**hrisostom⁹ in f̄mōe. **E**xcludi a / bonis et̄nis: z alienū siue indignū effici / ab his q̄ p̄pata st̄ctis tm̄ cruciatūz tm̄ / dolorem infert. vt si nulla extrinsec⁹ pes / na torqueret: hec sola sufficeret. **I** / **S**ecundo peccatū nocz his qui sunt / in purgatorio per suffragiorūz dūminu / tionem. quia hos qui sunt in purgato / rio non possunt peccatores iuuare tam / efficaciter sicut si essent in gratia. **Q**ueri / tur vtrum suffragia facta per ministros / malos prosint defunctis **R**espōdeo f̄m̄ / **T**ho. supra. 4. distin. xlv. **S**uffragia / per malum ministrum fiunt tripliciter. **P**rimo si fit ex proprio motu ip̄ius mini / stri. z sic non p̄sunt eis. **Q**uia quicquid

orauerit vel fecerit pro animabus per se loquendo non pdest eis dummo est i peccato mortali nisi ex consequente p accidens. scz inquatum per elemosinaz mali hois paupes excitari orat p defunctos z hec oro pdest eis. **S**ecundo modo possunt fieri vt per ministrum publicum de i vel totius ecclesie sicut quando sacerdos celebrat missam vel exequias mortuorum i ecclesia. z quia iste intelligitur face sub cuius nomine. siue sub cuius vice fit: inde e q suffragia tal' sacerdotis quibus sit peccator plunt defunctis. **T**ertio mo pnt fieri per malum ministrum. vt per ministrum priuatum. scz alicuius puate psonne existentis in charitate: siue talis persona sit defuncta siue viua. z talia plunt sicut fuus exites in pcco mortali qd cunqz opus misericordie facit ex pcepto dñi sui charitate habentis. magis tñ pdest si etiã ministri in charitate essent. quia tunc illa opa essent meritoria ex duab' p'abus. **R** **T**ertio nocet dñati. z hoc per modum coiunctois: qnto ei plures in inferno sunt. tanto maior horroz erit in pena. **V**nde est q infern' tanto fortius ardebit quato pl'es habebit. **Q**uerit vtz dñati velint oes hoies dñari quibus sciat ex hoc pena eorum augmentari: **R**espondeo q sic. etz paretes suos z vxores filios. z hoc ppter pfectissimam inuidia que est in eis. **S**ic in beatis est pfectissima charitas: ita in eis e pfectissima inuidia que facit appetere malum alioz. **H**oc etiã pz in illis inuidiosis viuentibus in hoc seculo. in quibus tamen adhuc non est pfecta inuidia. sed tñ dñati min' inuidet p'iqs qz aliis. vñ coz pena maior esset si oes p'inq dñarentur z alij saluarent qz si aliq dñatus saluaret **E**x h' fuit. q diues epulo petijt fr'es suos a dñatoe eripi **C**ogitabat ei q aliq eriperet. z illos voluit ee suos fratres poti' qz alios. **V**n si possibile esset mallet poti' omnes simul damnari. **E**t in hoc concordat **T**ho. super quarto.

Quarto nocet saluatis. quia pcco p seuerans in pccis puat scd's accidentia) li gaudia qd haberet de ei' couersione. **V**n **L**u. 15. **G**audium e a gel. su. v. p. p. agē. z n' solū a gel. s' etz oib' sc'tis e' gaudium de couersioe pccois. **I**te nocet eis per modum subtractois. **N**ā ex cōsortio z societate beatorū habet gaudium accēta) le. qz qñcūqz vna aīa euolat ad celū: tñc gaudium accēta) le erit oib' b'is in celo. et vnusquisqz cū alio diuidet sua merita ex charitate. **E**t qd vn' in seipo non hz: s' in alio inueniet **V**n greg'. i moral' **T**ā rayis nos in illa pace sociat. vt qd vnus q'sqz i se n' acceperit. s' se accepisse i alio exultat. **A**nsel. **V**nusq'sqz intm gaudet de alteri' gaudio in qntū de suo p'rio. **H**oc bono z gaudio puat electi qntum ad illū pccore p'inet q' damnat: h' hoc i vno alio habebūt. q' loco illi' substinet. qz nūer' elcōz i fallibilis adiplebit. **V**n **A**poē. 3. **T**ene qd habes. ne ali' accipiat coronā tuā **Q**uinto nocet viatoribus id est ill' q' adhuc i mōd' viuūt. qz sepe boni in vita pñti puniunt tēporalit' ppter pcca maloz hoim. qz sic qñqz vna cōitas meli' hz ppter vñū bonū hoiez: sic et qñqz pl'es puniuntur ppter peccata vnus **Q**vt frequēter permittit deus fieri tempestates aeris. sterilitates terraz. et hu' iusmōi plagas ppter pcca z demerita maloz. z sic boni qñqz puniunt t'palit' ppter malos. **I**te p eo q' mali bonos suo malo exēplo qñqz corūpūt z puerūt. qre cū tot eēt pueri hoies: nisi q' mali se inuicem inficiūt. **S**icut vñ' infirm' ab alio inficit corporalit': sic z spūalit'. **E**t sicut iumētū pestilens z ouis morbida inficit alias oues sic simile e de hominibus mal' **V**n ps. **Q**u pueris peruerteret. **S**e xto nocet ipi xpo. qz pccū sāguis ei' n' p soluit. **C**ōtra qd d' **L**euif. 19. **O**pus mercennarij tui nō manebit apd te vsqz mane. **I**stud enim peccatum clamat in celum. **Q**uanto magis qui christuz de fraudant precio suo. ps. **P**recium meū

De peccatis

cogitauerunt repellere. Non tamē hoc sic est intelligendum nec credendum. q̄ p̄pterea xp̄s aliquē defectū h̄eat. **U**nd̄ ps. Bonoz meoz non indiges. Sed loq̄ndo respectu illi⁹ hoīs q̄ peccat z d̄a nat. qz tūc p̄cū sanguinis xp̄i in eo perditur. z sic non sit xp̄o recōpensatio passionis eius qua eum redemit.

De peccō veniali. **R**ūdeo fm̄ Auḡ. Peccō veniale ē qd̄ hominē vlt̄ ad reatū p̄petue mortis n̄ quat h̄ penā meret. z facile indulget. **N**ota fm̄ magist̄ in cōp̄edio theologice veritatis. In paruulis post baptisimū p̄mo surgūt venialia. post hoc mortalia. **U**n̄ Greḡ. i. moralibz. In ynoquoqz lapsu a minimis sp̄ incipit. z sub crescentibz defectibz ad grauiora puenit. **I**sid̄. d̄ summo ho. Quēadmodū ad p̄tutū culmen redētes: nō a sūmis inchoāt. h̄ a modicis vt sensim ad altiora p̄tingāt. **I**ta z q̄ dilabūtur ad vicia nō statim a magnis criminibz incipiūt: h̄ a modicis assuescūt vt sic cum maximis corruant. **Q**uerit vtz possit aliquis viuere sine peccō veniali dū est in hac vita. **R**ūdet q̄ si loq̄mur d̄ tota vita hoīs qui iā puenit ad etatē adultā. de excellenti ac speciali gratia ē. q̄ talis sine peccō veniali sit. **S**ic videt beatus auḡ. dicere d̄ br̄a ygine. **U**nde si oēs sc̄i interrogarent si peccassent: **D**ēs vna voce r̄nderēt. **S**i dixerim⁹. qz peccatū nō habem⁹: nosmetip̄os seducim⁹ z p̄t̄as in nob̄ nō ē. **S**ciendū fm̄ magist̄rū in cōp̄edio theologice p̄t̄as. **S**i p̄fecta charitas nō facit q̄ peccm̄ veniale nō adueniat: t̄n̄ facit q̄ nō durat. **E**xēplū sic camin⁹ ignis n̄ facit vt gutta aq̄ n̄ apponat sibi: h̄ facit vt cito extinguit. **P**erfecta em̄ charitas statiz islamat hoīem vt doleat de peccō veniali. p̄pterea p̄fecti quandoqz dolent. z flent p̄ paruis peccat⁹ plus q̄ magni peccatores q̄nqz p̄ maximis peccatis. **U**n̄ imperfecti multa venialia p̄gregāt. **D** **S**z t̄n̄ sc̄edū q̄

q̄libet homo p̄t̄ viuē sine peccato mortali cū adiutorio dei. **E**t q̄cūqz oppositū diceret: h̄ erzoneū z hereticū eēt. **E**t hoc p̄bat tribz rōibz. **P**ria rō ē. qz in baptisimo ifundit hoī gratia p̄ quā p̄seruari p̄t̄ vsqz ad mortē absqz oī mortali crimine si vult vt gr̄a illa. **E**t hoc designat salis linitio quam facit sacerdos ipsi puero an̄ baptisimū. **Q**z sicut carnes p̄seruant a putrefactōe mediāte sale. sic hō baptizat⁹ mediāte gratia quā in baptisimo accepit p̄seruari p̄t̄ a p̄ctis mortalibus. **I**te secūda rō est qz p̄ hoc sequeret q̄ d̄s imposuisset nobis onus importabile: qz mādata dei s̄t̄ data nob̄ ne peccem⁹. **D**ō si dicis q̄ d̄s p̄cepit tibi: qd̄ nō potes implere. falsuz dicis: z cum h̄ incurris maledictiones dei. **U**n̄ Bern̄. **M**aledict⁹ q̄ d̄t̄ deū p̄cepisse impossibile. **I**te hoc esset loqui z euāgeliz z p̄ba christi. qui dicit vt habet **Mat̄h. xi. Iu**gū eī meū suaue ē. z on⁹ meū leue. **T**ercia rō est. qz per h̄ tolleret libez arbitriū. quod t̄n̄ necessariū est in nob̄. cuz q̄ nos de p̄uilegiauit. **U**n̄ **Ecc̄i. i. d̄z** **A**pposuit ignē z aquā ad quod voluerz porrige manū tuā. **I**te ibidē **U**n̄ hoīez vitaz mors bonū z malū quod placuerit ei dabit. **S**ciendū t̄n̄ q̄ licz hoc si verū q̄ vnus hō quādoqz naturali influētia z inclinātōe magis ē inclināt⁹ ad vnū viciū q̄ ali⁹ hō. tamē adhuc stat h̄ i suo libero arbitrio z volūtate vt r̄i velit consentire huic naturali inclinātōi vel resistere. **U**n̄ **Ben̄. 3. Dixit d̄s ad cayn iratum** volētē occidere fr̄em suum. **S**ubtus te erit appetitus tu⁹. **E**t tu dominaberis ei⁹. **U**nd̄ **Auḡ. de v̄a religioe. Nūcys** qz adeo volūtariū maluz ē: vt nullo mō sit peccatū nisi si volūtariū. **E**x iā dicitis sequit q̄ hō p̄t̄ viuē sine peccō mortali mediāte gr̄a vsqz ad mortē si vult. **H**oc etz p̄z i pl̄ibz sc̄is q̄ vsqz ad etatē p̄ctāz vixert. z t̄n̄ nūqz mortaliter peccauerūt vt br̄s **Joh. bap. z br̄s tho. d̄ aq̄no** z p̄les alij sancti. de quibz legit: q̄ nūqz